

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	усі
Спеціальність	усі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	усі

Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська

Завідувач кафедри державного управління,
публічного адміністрування та регіональної економіки

Гавкалова Н. Л.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки

Протокол № 7 від 12.11.2019 р.

Розробник:

Гавкалова Н.Л., д.е.н., проф., зав. каф. державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки;

Золенко А. С., к.е.н., доц. кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: В умовах світової фінансової кризи, наслідки якої відчувались і в поширенні кризових процесів в Україні, виникла необхідність перегляду існуючих та формування нових стратегічних напрямів розвитку національної економіки, які б охоплювали не тільки продовження становлення інноваційної моделі розвитку, посилення взаємозв'язку наука-промисловість, але й підвищення значущості інтелектуальної складової інноваційного потенціалу. Умови сьогодення потребують удосконалення процесів, які відбуваються під час становлення економіки, заснованої на знаннях, та виявлення ключових чинників формування в Україні нового типу економіки, де основними пріоритетами були б нагромадження, розвиток і використання інтелектуального потенціалу в єдиному симбіозі – «когнітивної економіки». Таким чином, грамотне управління інтелектуальним капіталом дає можливість підвищити конкурентоспроможність не тільки підприємства, а й регіону в цілому

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо управління знаннями, застосовуючи організаційно-економічну основу з метою оптимізації рівня інтелектуального капіталу.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння принципів, методів і прийомів економіки знань;

забезпечення бази для формування у студентів системи роботи зі знаннями в сучасних організаціях;

сформування цілісного уявлення про інтелектуальний капітал підприємства;

забезпечення засвоєння принципів і методів управління знаннями та забезпечення інноваційних процесів в організації;

набуття практичних навичок щодо економічних основ та управління знаннями.

Об'єктом навчальної дисципліни є знання, що відображають різні аспекти діяльності сучасної організації.

Предметом навчальної дисципліни є генерація нових знань, зберігання, аналіз та використання наявних знань про організацію і оточуюче середовище з метою створення ефективних управлінських рішень.

Курс	3	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Регіональна економіка	HR-менеджмент
Етика бізнесу	Формування проектної команди
Основи підприємництва	Управління стратегічними змінами

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Розробляти та здійснювати обґрунтування оптимальних управлінських рішень з використанням згенерованих знань про організацію та оточуюче середовище	здатність проводити оцінювання економіки знань за індикаторами та критеріями;
	вміння оцінювати інтелектуальний та інноваційний потенціал;
	здатність застосовувати основні методи й технології роботи зі знаннями в організації;
	вміння проводити теоретичний і прикладний аналіз процесів управління знаннями в організації;
	формування стратегії управління знаннями підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи економіки знань

Тема 1. Методологічні основи економіки знань

Сутність та головні характеристики економіки знань. Понятійний апарат і риси економіки знань. Еволюція моделей, парадигм та концепцій. Глобалізація системи знань. Нормативно-правове та законодавче підґрунтя економіки знань. Реалізація стратегічного управління системою знань. Синергетичний ефект від впровадження та застосування набутих знань.

Тема 2. Знання як особлива інформація

Інформація, знання та дані й загальні категорії і визначення. Специфіка та економічна сутність інформації. Характеристика інформаційної економіки. Вектори розвитку інформаційної економіки та економічного простору.

Тема 3. Застосування знань у сучасних організаціях

Класифікація й аналіз знань. Можливості сучасної організації здійснювати генерацію та акумуляцію знань. Способи виміру знань. Об'єднання знань на підприємстві. Види джерел корпоративних знань. Види стратегій формування й застосування знань в сучасних організаціях. Роль організаційної культури в управлінському аспекті розвитку знань. Механізм управління знаннями як ефективний інструмент оптимізації роботи підприємства.

Тема 4. Управління інтелектуальним капіталом

Сутність та структура інтелектуального капіталу підприємства, його оцінка. Знання як специфічна форма інтелектуальної власності. Інтелектуальний капітал як основний фактор сталого розвитку економіки знань.

Змістовий модуль 2. Особливості управління знаннями

Тема 5. Управління знаннями та їх зв'язок з інноваціями

Сутність інновацій як складової економіки знань. Характеристика інноваційного підприємництва. Реалізація стратегії інноваційного розвитку.

Тема 6. Управління знаннями у практиці менеджменту організації

Сутність управління корпоративними знаннями. Механізми та фактори управління знаннями.

Тема 7. Економіка знань та науково-технічний розвиток

Актуальні питання сучасних наукових досліджень. Організація та здійснення науково-дослідного виду діяльності на підприємстві

Тема 8. Організація передачі знань

Науково-методичний рівень розвитку сучасного навчального процесу. Організація наукових заходів на національному та міжнародному рівні. Літературні джерела та доступ до вільних баз даних.

Тема 9. Формування системи наукової роботи і освіти в Україні

Значення освіти у системі економіки знань. Методика оцінювання знань.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів урахує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою» ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку відповідно до графіка навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться

в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

презентація результатів;

експрес-опитування.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залік – форма оцінювання підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляд виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. У процесі оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Лекційне заняття представляє собою форму навчального заняття, за якої викладач організує систематичне, детальне та послідовне викладення теоретичного матеріалу з досліджуваної теми з використанням мультимедійного обладнання.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, пропонує детальний розгляд окремих теоретичних положень дисципліни та формує вміння та навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань.

Виконання **домашніх завдань** дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Презентація являє собою виступи студентів перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань та проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та містить практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення **колоквиуму** (2 рази за семестр), завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому,

логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Домашні завдання	Презентація	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	1	2	–	–	–	–	3
	Тема 2	2 тиждень	1	2	–	4	5	–	12
	Тема 3	3 тиждень	1	1	3	5	–	–	10
	Тема 4	4 тиждень	1	–	–	5	–	15	21
Змістовий модуль 2	Тема 5	5 тиждень	1	1	–	5	–	–	7
	Тема 6	6 тиждень	1	1	–	3	–	–	5
	Тема 7	7 тиждень	1	1	3	5	5	–	15
	Тема 8	8 тиждень	1	2	–	5	–	–	8
	Тема 9	9 тиждень	1	–	–	3	–	15	19
Усього			9	10	6	35	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна та додаткова література

1. Букович У. Управление знаниями: руководство к действию / У. Букович, Р. Уилльямс ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 375 с.
2. Гапоненко А. Л. Управление знаниями. Как превратить знания в капитал / А. Л. Гапоненко, Т. М. Орлова. – М.: Эксмо, 2008. – 400 с.
3. Глухов В. В. Экономика знаний: учеб. пособ. / В. В. Глухов. – СПб. : Питер, 2003. – 527 с.
4. Економіка знань та її перспективи для України : [наук. доп.] / [Геєць В.М., Александрова В.П., Бажал Ю.М., Данько М.С., Дем'яненко В.В.] ; Ін-т екон. прогнозування НАН України. – К., 2005. – 168 с.
5. Інтелектуальний капітал підприємства як об'єкт оцінки : монографія / [авт. кол.: К.Г. Сердюков, Н.Л. Гавкалова, М.П. Хохлов [та ін.]]. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 323 с.
6. Ілляшенко С. М., Голишева Є. О., Колодка А. В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства : монографія. Суми : ТОВ «Триторія», 2017. 360 с.
7. . Мариничева М. К. Управление знаниями на 100%: Путеводитель для практиков / М. К. Мариничева. – М.: АльпинаБизнес Букс, 2008. – 320 с.
8. Мильнер Б.З. Управление знаниями: Эволюция и революция в организации. / Б.З. Мильнер. – М.: ИНФРА, 2003. – 177 с
9. Пономаренко В. С. Прийняття управлінських рішень на підприємстві: процесний підхід : наукове видання / В. С. Пономаренко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 238 с.
10. Приймак В.М. Управління знаннями / В. М. Приймак. — Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2019. — 240 с.
11. Соколова И. А. Управление знаниями : учеб. пособ. / И. А. Соколова, М. А. Щуковская. – Хабаровск, 2010. – 310 с.
12. Тищенко В.Ф. Економіка знань як актуальна основа сучасного розвитку України та її регіонів : монографія / В.Ф. Тищенко – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 271 с.
13. Томах В.В. Економіка знань : конспект лекцій / В.В. Томах – Х. : ХНЕУ, 2011. – 135 с.
14. Федулова Л. І. Економіка знань: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Любов Іванівна Федулова; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 600 с.